

Ruimte voor land- en tuinbouw in West-Vlaanderen

Bij het begin van de 21ste eeuw zijn land- en tuinbouw nog steeds de grootste gebruikers van de open ruimte in West-Vlaanderen. Het blijven **vitale economische sectoren** die een belangrijke rol spelen in het maatschappelijk en economisch leven, op het platteland en in het geheel van de provincie.

Het landbouwbeleid in het algemeen en de West-Vlaamse land- en tuinbouwers in het bijzonder staan evenwel voor grote uitdagingen. De wijzigingen in het EU-landbouwbeleid leiden tot een vermindering van de steun en de liberalisering van de wereldmarkten duwt de landbouw steeds verder in de richting van de vrije markt. De toenemende prijsdruk plaatst de individuele landbouwbedrijven binnen **een mondiale context** waar het steeds moeilijker concurreren wordt. Bovendien kampen de Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven met een toenemende druk op de ruimte in het buitengebied, omwille van ecologische, recreatieve en residentiële aspiraties.

Sectoraal bekeken ligt de grote uitdaging op bedrijfseconomisch vlak in het **streven naar een hogere toegevoegde waarde**. De grote diversiteit aan kwaliteitsvolle en productieve West-Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven moet hiervoor een duurzame basis vormen. Toepassingen van recente innovaties op het vlak van biotechnologie en productietechnieken, de open neerwaartse integratie van de schakels in de voedselketen en de adoptie van management- en marketingstrategieën door de moderne bedrijfsleiders van onze land- en tuinbouwbedrijven effenen hiervoor het pad. Dit wordt bijvoorbeeld duidelijk geïllustreerd in de kansen en ambities van de moderne glastuinbouw in West-Vlaanderen. WES onderzoekt momenteel de haalbaarheid en de ruimtelijke mogelijkheden voor duurzame clusters van nieuwe glastuinbouwbedrijven.

De veranderende economische en institutionele context waarbinnen landbouwbedrijven opereren en de dynamiek zelf van hoogwaardige subsectoren zijn op hun beurt sterk bepalend voor de toekomstige **relatie tussen ruimte en landbouw**. De ruimtelijke kansen voor de landbouw zijn hiervan afhankelijk en 'ruimte voor landbouw' is een prangend actueel maatschappelijk thema. In uitvoering van het *Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen* zijn ook in West-Vlaan-

deren planningsprocessen opgestart om landbouwgebieden ruimtelijk af te bakenen, naast de gebieden voor natuur, bos en recreatie in het buitengebied.

De rol van de landbouw in zowel het 'verstedelijkte' als het 'open' West-Vlaanderen wijzigt. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de tot op heden, beleidsmatig kunstmatig aangehouden scheiding tussen stad en platteland, sterk verwaagt. Het zoeken naar geschikte ruimtelijke locaties om glastuinbouw 'beter' te clusteren en in te passen in de omgeving is illustratief voor deze nieuwe opgave. Het geeft aan dat we op een andere manier moeten nadenken over de geschikte ruimte voor dergelijke 'tuinbouwactiviteiten'. Bereikbaarheid is hierin immers een sterker sturend gegeven en de verwerking met verwerkende en logistieke bedrijven treedt op de voorgrond. Hoogwaardige en productieve, en meer grondongebonden, clusters van land- en tuinbouwbedrijven worden gekoppeld aan infrastructurele en stedelijke netwerken. Meer nog: ze zijn er functioneel en morfologisch steeds meer mee verweven.

Ook in het buitengebied zal landbouw zich inpassen in een meervoudig en verweven ruimtegebruik van het platteland. **'Economische verbreding' van landbouwbedrijven**, waarbij de meer klassieke landbouw wordt aangevuld met niet-fundamenteel agrarische activiteiten, is een belangrijke opstap om de sector maatschappelijk sterker in te bedden. Ze vormen als het ware **'knooppunten'** in de **nieuwe netwerken tussen stad en platteland** en geven toegang tot vrijetijdsbesteding, recreatieactiviteiten en landschapsbeleving in het buitengebied. Landbouwbedrijven en de inrichting van de traditionele agrarische ruimte zal daarom ook moeten inzetten op **de creatie van producten met een meerwaarde, gekoppeld aan de rust- en belevingskwaliteiten van het platteland**. Het resultaat kan een situatie van 'gemeenschappelijke winst' inhouden: een economische meerwaarde voor het individueel bedrijf, een duurzaam draagvlak voor plattelandsgemeenschappen en grotere maatschappelijke aanvaarding van de landbouw. ■

Rik Houthaeye

Afdelingshoofd ruimtelijke planning, WES